

Si creditor debitori successerit ex parte.

14. *Iudem AA. & CC. Faustina.*

Licit adieris patris hereditatem, & confusione¹ pro parte, qua eidem successeris, extinguitur actio, quam tibi [adieris] competere, eo quod ex administratione tutelæ² multa eum debuiss³ contendis, pro residuis tamen partibus coheredes convenire non prohiberis: & fundum a te relictum ceterum, quod deducta quarta residui substantia patitur, praestare necesse habes. Dat. 6. Kal. Octob. Viminaci, AA. CONSS. 293.

De instrumentis prædiorum.

Nec de dote prædiorum, nec de instrumentis Falcidie detrahitur. Bald.

15. *Iudem AA. & CC. Pomponio.*

Si prædiorum⁴ dotis apud te jure remanentes instrumenta verbis precariis, vel testamento, vel codicillis uxori tibi dari mandavit, ejus iudicium successores implere compellentur: cum instrumentis⁵ prædiorum domino reliquis Falcidiæ nulla possit intervenire quæstio. Supposita 16. Kalend. Februar. Sirmii, CC. CONSS. 294.

Si testator non sit solvendo.

16. *Iudem AA. & CC. Diomedi.*

Successores legata, vel fideicommissa, si æ alienum hereditarium defunctorum⁶ fines occupaverit, legis Falcidie iusso peti, item Trebellianii Senatusconfulti præceptum exigi non concedit. S. 16. Kal. Februar. Sirmii, AA. CONSS. 299.

De detractione Falcidie.

17. *Iudem AA. & CC. Cajo.*

A Coheredibus⁷ relata legata, quatenus modus legis Falcidie præsumtus patitur, posse peti, certissimi juris est. Suppos. 5. Kal. Novemb. Anschlasi, CC. CONSS.

De eo, quod heres iussus est dare, antequam adest.

18. *Imp. JUSTINIANUS A. Joanni PP.*

Siquis quadrigerente forte solidorum habens substantiam, jussit, heredem non⁸ alteri adire hereditatem, nisi prius tricentos octoginta solidos ciudam persolvat, vel aliam quantitatem, que deminuerit Falcidie rationem potest: sancimus, heredem, si adierit, legis Falcidie beneficio sufficiendum, replere⁹ quidem, quod ad Falcidie debet: & prius eo dato vel retento, five una datio est, quæ celebrati disposita fuerit, five in multis dividitur personas, prefatae legatis immunitatum habere beneficium. Si¹⁰ enim cum mortis¹¹ causa donatio procedat, & hæc modum legis Falcidie excedat, heres post additionem repetit eam pecuniariam, qua ultra modum legis Falcidie corporaliter¹² quidem data est, legi aetrem in patrimonio testatoris permanbit: quare non in presenti causa & viventibus & morientibus providerimus, & eorum ultima elogia conservantes, & commodum hereditarium non minuentes? Dat. Kalend. Novemb. Constantinop. post consulatum LAMPADII & ORESTIS VV. CC. 331.

Si heres legata solverit, vel solvere promiserit.

19. *Iudem A. Joanni PP.*

Cum certum sit, heredem, qui plenam¹³ fidem testatori exhibit, in solidum legata dependentem, non posse postea rationem legis Falcidie prætendentem repetitione uti, quia videtur voluntatem testatoris sequi: iubemus hoc simili modo firmum haberi, & si cautionem¹⁴ super¹⁵ integræ legatorum solutione fecerit: quod veteribus legibus¹⁶ in ambiguitatem de-

¹ Vid. l. 6. 5. ed. l. 6. supr. de hered. vel. 4. 2. ² Pater emancipati filii pupilli tutor legitimus. ³ Pro rata quo creditor debitor succedit, confunditur actio.

⁴ Creditors heres debitus deducit: si ab eodem postea quid relatum sit, ex eo quartam deducit & ita legatum facieci per alium ministrum. ⁵ Bald. ⁶ Prædiorum dores equi l. 4. 8. 1. ff. de leg. 2. 1. 2. in fin. ff. de instru. l. 5. 2. 5. 2. ff. de fideicommissis. ⁷ Conditoris testatorum qui hic dicuntur? Testatores ipsi: quinquo & Jurisconsulti, quorum consilio testatores uterantur. l. 19. in fin. ff. de leg. 2. add. 1. 2. 2. supr. de fideicommissis. ⁸ Maxime reciprocas. 1. miles. 75. 5. 2. 2. ff. de leg. 2. 1. 5. ff. de vestig. l. unsc. J. tis. prox. 29. Ulp. iii. 18. 30. Hoc et omnes heredes extenduntur. ⁹ Quod sic. præcessit legem Papiam codicariam. Vide Ulpian. l. 5. 15. & l. 17. 5. 2. 2. 25. l. 5. 5. ff. de hered. inff. hoc est. ¹⁰ Quæ legata, aut portiones hereditatis Papia lex non nullum in fiscum recidere, sed apud libertos, vel parentes instituti ad tertiam usque gradum remanere, ad omnes heredes extenduntur, hic est. ¹¹ Hoc emendatur J. ed. ¹² Hodie quilibet heres statim a tempore mortis testatoris adire hereditatem potest, dies legatorum ab eo tempore credi, nec expedita apud libertos, vel adiutoriis, olim per exceptionem, hodie ipso iure: minoria clausa legit. ¹³ De mortis causa donationis mortis causa ad testamentum obserua. ¹⁴ Argumentum a donatione mortis causa ad testamentum obserua. ¹⁵ Non male hoc adiungit hereditatis, nec desideratur scientia legari. l. 1. 2. 1. 3. 1. quando dies legit. ¹⁶ Non male hoc adiungit hereditatis, nec desideratur scientia legari. l. 1. 2. 1. 3. 1. quando dies legit. ¹⁷ Transfusio natus fit, vindicari et revocari a donator. l. 1. 7. 8. 2. 2. 6. in fin. ff. de leg. 2. vid. Cujac. l. 1. 2. 2. 1. 14. Vid. l. 1. 2. 2. 1. 14. ¹⁸ Oratione confessionem, vide que notavi ad l. 25. ff. de probatorum: add. Novell. 1. 15. Ut qui sciens solvit Falcidiam non dicitur. ¹⁹ Tibus temporibus distinguuntur inter se quæ non sunt solidam legata ut in causa ad Falcidiam, nec dicitur, nec per indirectum prohibetur potest: hodie posse videtur. Nov. 1. cap. 2. ²⁰ Repleri. Hal. hinc colligit Cujac. 1. 2. 2. 1. 14. ²¹ Argumentum a donatione mortis causa ad testamentum obserua. ²² De mortis causa donationis mortis causa ad testamentum obserua. ²³ Non male hoc adiungit hereditatis, nec desideratur scientia legari. l. 1. 2. 1. 3. 1. quando dies legit. ²⁴ Non male hoc adiungit hereditatis, nec desideratur scientia legari. l. 1. 2. 1. 3. 1. quando dies legit. ²⁵ Non male hoc adiungit hereditatis, nec desideratur scientia legari. l. 1. 2. 1. 3. 1. quando dies legit. ²⁶ Non male hoc adiungit hereditatis, nec desideratur scientia legari. l. 1. 2. 1. 3. 1. quando dies legit. ²⁷ In causa caduci, que post mortem testatoris defecit. In causa caduci, que post mortem testatoris defecit. ²⁸ Non male hoc adiungit hereditatis, nec desideratur scientia legari. l. 1. 2. 1. 3. 1. quando dies legit. ²⁹ Tibus temporibus distinguuntur inter se quæ non sunt solidam legata ut in causa ad Falcidiam, & caduci. Pro non scriptis sunt, que ipso testamento tempore: id est, valet conventione ne heres Falcidie detrahatur. l. 1. 2. 1. 3. 1. quando dies legit. ³⁰ In causa caduci, que post mortem testatoris defecit. In causa caduci, que post mortem testatoris defecit. ³¹ Secundum tempus, de quo vid. l. 1. 2. 1. 3. 1. quando dies legit. ³² Tercium tempus, vide l. 1. 2. 1. 3. 1. quando dies legit. ³³ Quod sic. ³⁴ Ut olm. 5. 2. supr. ed. ita & hodie quæ de fini initio testatoris pro non scriptis habeantur, neque recidunt in fiscum, nec ad ea pertinet legato caduci, & eleganter Plin. 2. epif. In codicillis que pro non scriptis habentur, defacto locum non esse, defert pertinere ad fiscum, vel ad conjunctum, id est coheredem, vel collegatorem, vel alii minus fit subfictus, aut conjundus, apud hereditatem scriptum vel legitimum. l. 5. 5. in fin. ff. de leg. 2. vel a legatario retinuerit a quo relata sunt. l. 88. 1. 2. ff. de leg. 2. & quidem sine fine, quia cum principale pro non scripto habeatur, conseqvens est & onus ei injunctum pro non scripto haberit, excipe tamen duos casus, quibus pro non scripti, alter exceptus est a favore libertos. l. 26. 9. 6. ff. de fideicommissis. De tertio vid. l. 122. 5. 1. ff. de leg. 1. quia non dicitur. Sei portionem eis pro non scripta: tei Sei qui repudiavit pro non scriptis habentur. ³⁵ Sub. heredes. ³⁶ Id est, personis quatuor portio defecit. ³⁷ Id est, onere. Onus est præstare legato, fideicommissa, libertatem. ³⁸ Id est, etiam modi, conditionis, dandi, factendi. ³⁹ Id est, dubius casus, de quibus 3. dix. ⁴⁰ Cessante ratione legis, cessat legis dispositio. ⁴¹ Olm que defecit post testamentum vivo testatore, in causa caduci. l. 5. 2. supr. ed. Defecit autem, vel morte naturali hereditis, vel legato, vel conditions defectu. ⁴² Ea hodie in causa caduci non sunt, fed pertinent ad substitutum, vel conjuncta defecunt, vel remanent apud hereditem vel legatorum, vel alii quæ recidunt. ⁴³ Quea in causa caduci, les que decaunt facto testamento ante mortem testatoris, ea apud eos manent, seu illis defecunt a quibus sunt relicta, five heredes sint, five legatari. Quid si ei cuius pars ita defecit, substitutus aut conjunctus datum sit: Pars defecions illis defecit, non heredi, vel legatario, a quibus nimis res legata est.

¹⁸ Ulp. 1. 27. Caducum legatum dicitur, quod a legatario cadit in fiscum, & sic, quod legatarius capere non potest. ¹⁹ Dixi de cymis caduci supr. ed.

²⁰ Ex Papia Poppea de caducis hereditatibus & legatis talis fuit sub Augusto augendi aera, quæ quod bala civilia suscepit inter Pompeian & Caesar, & inter Pompeian, Lepidum & Brutum exhaeret. Tacit. 3. Annal. l. 2. supr. de veteri iure encaecando. ejusdem etatii quis augendi causa vicefima hereditatum excoxit. Plin. in Panegyrici. Alia præterea causa fuit Papiae caducis: incitandi feil. colibus ponis. Tacit. d. loca. ut prænas causarum numerus incredibilis civilibus belis amittit fuerat: adeo ut Papius & Poppeus ipsi in orbis contulit fuit non inventis patribus aut maritis, qui eis præponentur. Dion. 56. dicam ad ist. de infirmis panis calibatis. ²¹ Hac oratione Justinianus legis Papiae caducante autoritate admodum rescindit. ²² De bello & de beli calamitatibus vid. Pet. Gregorian. 31. Syntagma. 12. ²³ Cessante ratione legis, cessat legis dispositio. vide Everard. in Topicis in lo. 80. a cessatione rationis. L. Valerius agit Livium 34. Quæstora aliqua defecit, leges mortales, & temporibus ipsi missuras video: quæ in pace late sunt plenariae bellum abrogat: quæ in bello, pax. ²⁴ De superius dixi.

²⁵ Ne dicas cum Accurio, l. 27. 1. 28. supr. de nuptiis. Iam enim utrumque leges Justiniani, non anteriorum principium: sed ita: Legis Papiae caput quo præscripta etas erat hereditatis liberis. Ulpian. 26. Seve us emendavit, ut scribit Tertullianus in Apologeo. Sic Constantini. l. 1. de infirmis panis calibatis, sustulit penam coibitatis & orbitatis, lego Papia introducam.

gatarios, vel alios, qui fideicommisso gravari possunt: nisi & in hunc casum, vel substitutus¹, vel conjunctus² eos antecedat. Sed omnes personas, quibus lucrum per hunc ordinem defertur, eas etiam gravamen³, quod ab initio fuerat complexum, omnimodo sentire: sive in dando sit constitutum, sive in quibusdam faciendis, vel in modo, vel conditionis implenda gratia, vel alia quacunque via ex cogitatione. Neque enim ferendus est is, qui lucrum quidem amplectitur, onus autem ei annexum contemnit. ⁴ In novissimo & autem articulo, ubi proprie Caducis febant, secundum quod prædicti mus, etiam clavis tabulis tam existere heredes, quam posse adire, sive ex parte⁵ sint, sive ex ase instituti, censimus, & dies⁶ legatorum & fideicommissorum (secundum quod prædictum est) a morte defunctorum cedere. Hereditatem etenim, nisi⁷ fuerit adita, transmitti⁸ nec veteres concedebant, nec nos patimur: exceptis⁹ videlicet liberorum personis, de quibus Theodosiana lex¹⁰ super hujusmodi casibus introducta loquitur: his nihilominus, quæ super his, qui deliberares ad hac luce migrant, a nobis constituta sunt, ut sicut omnibus & hoc aperte confitimus. Non enim tantum conjunctivo¹¹ modo quædam, et talia fint, tamen cum suo onere venient: quæ sicut & nos in novi juris compositione specialiter enumerantur, ne quis veteris juris prolixitatem quasi rebus necessariam, vel pro eorum revolutione, ita quædam fideliter hereditate una cum aliis, quæ servis in testamento manumissemus, vel alii legis relata sunt, competentibus. Excepto etiam ufusfructu¹², qui sicut natura ad heredes legataris transmitti non patitur: quia neque a morte testatoris, neque ab adita hereditate, quantum ad transmissionem, dies ejus cedit. ¹³ Sed hæc omnia in his observari sancimus secundum præstatam dispositionem, quæ pure, vel in diem certum relata fuerint. ¹⁴ Sin autem aliquid sub conditione relinquatur, vel casuali¹⁵, vel potestativa, vel mixta: quarum eventus ex fortuna¹⁶, vel ex honorata personae voluntate¹⁷, vel ex utroque¹⁸ pendat, vel sub incerto die: expectari¹⁹ oportet conditionis eventus, sub quo fuerit derelictum, vel diem: ut tunc cedat, cum vel conditione²⁰ impletatur, vel dies incertus extiterit. Quod si in medio is, qui²¹ ex testamento lucrum sortitus est, decedat, vel eo superflite conditio defecit, hoc quod ideo non prævaluit, manere disponimus simili modo apud eos²², a quibus relatum est: nisi & hic vel substitutus relatum accipiat, vel conjunctus, sive heres, sive legatarius hoc sibi acquirat: cum certi juris sit, & in²³ institutionibus, & legatis, & fideicommissis, & mortis²⁴ causa donationibus posse substitui. ²⁵ Sed ut manifestetur pro qua parte manere oportet: hoc, quod fuerit derelictum, apud eos, a quibus sicut derelictum est. ²⁶ Sin autem ex his, qui disjunctum scripti sunt, aliquid evanescat: hoc non ad solos disjunctos, sed ad omnes disjunctos similiter cum suo onere pro portione hereditatis perveniat. Hoc ita tam varie, quæ conjunctus²⁷ quidem proper unitatem fermos quasi in unum corpus redacti sunt, & partem conjunctorum sibi herendum quasi sicut²⁸ præoccupant: disjuncti vero ab ipso testatoris sermone²⁹ apertissime sunt disjecti, ut sicut quidem habeant³⁰: alienum autem non solum appetant, sed cum omnibus coheredibus suis accipiunt. Et hæc in heredibus³¹ tantummodo statuuntur sunt. ³² Ubi autem³³ legataris, vel fideicommissari duo forte, vel plures sunt, quibus aliquid relatum est: siquidem hoc conjunctum³⁴ relinquatur: & omnes veniant ad legatum, & pro sua portione quisque hoc habeat. Si vero pars quemadmodum folios, vel soli prælabunt, ita & lucrum sentient. Sin autem legari, vel fideicommissari sunt, vel mortis causa donatione honorati, vel alia forte persona, quæ fideicommissio prægravari potest, & hoc evanescat: manere non solum non solum appetant, a quibus derelictum est. Cum vero quidam voluerint, & quidam invenientur, ut sicut omnibus coheredibus suis accipiunt, non solum numerus personarum. ³⁵ Ne autem hoc, quod non inleganter summi genii vit³⁶ Ulpianus in hac parte cum omni subtilitate dispositus, summae ratione, & antiqua dissonantiam in unam trahentes concordiam. Hoc autem³⁷ legataris, vel fideicommissarii duo forte, vel plures sunt, quibus aliquid relatum est: siquidem hoc conjunctum³⁸ relinquatur: & omnes veniant ad legatum, & pro sua portione quisque hoc habeat. Si vero pars quemadmodum folios, vel alii disjuncti nuncupati: tunc³⁹ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁴⁰ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁴¹ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁴² veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁴³ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁴⁴ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁴⁵ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁴⁶ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁴⁷ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁴⁸ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁴⁹ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁵⁰ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁵¹ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁵² veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁵³ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁵⁴ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁵⁵ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁵⁶ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁵⁷ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁵⁸ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁵⁹ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁶⁰ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁶¹ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁶² veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁶³ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁶⁴ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁶⁵ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁶⁶ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁶⁷ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omnibus ad folios conjunctos cum⁶⁸ veniat: non solum disjuncti, sed etiam disjuncti nuncupati: tunc⁶⁹ siquidem ex conjunctis aliquis deficit, hoc omn

